

ກໍານົດຈັດຂອງ ນາຍສຸວິທຍ໌ ປິරພອງ ຕຸລາກາຮາລວິຫຼວມນູ້ມູນ

ທີ່ ១ - ២៤/២៥៥៧

ວັນທີ ៨ ມកຣາມ ២៥៥៧

ເຮື່ອງ ພະແນນບໍລິສັດຕັດຕັ້ງຄາລປົກຄອງແລະວິຊີພິຈາລາດດີປົກຄອງ ພ.ສ. ២៥៥២ ມາຕາ ៣ ມາຕາ ៥ ແລະມາຕາ ៤២ ຂັດໜຶວແຢ້ງຕ່ອຮິຫຼວມນູ້ມູນ ມາຕາ ២៥៦ ທີ່ໄວ້

ຄາລປົກຄອງກາງ ຄາລປົກຄອນຄຣາຊສົມາ ແລະຄາລປົກຄອນສົງຫາ ສ່າງຄໍາຮົງຂອງຄະນະການ
ການເລືອກຕັ້ງ ຮວມ ២៤ ຄໍາຮົງ ເພື່ອຂອ້າໃຫ້ຄາລວິຫຼວມນູ້ມູນພິຈາລາດວິຊີຈັດຕັ້ງຕາມວິຫຼວມນູ້ມູນ ມາຕາ ២៥៥
ດັ່ງນີ້

ຄໍາຮົງທີ ១	ນາຍສີທີ່ຮັດນີ້ ຮັດນວິຈາຮົນ ຄະນະການກາງເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ ຜູ້ຄູກຟ້ອງຄົດ
ຄໍາຮົງທີ ២	ນາງພຣຣມປະກາ ອິນທຣວິທຍນັນທີ ຄະນະການກາງເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ ຜູ້ຄູກຟ້ອງຄົດ
ຄໍາຮົງທີ ៣	ພຣຣມໄທປະຈົບໄທ ១. ຄະນະການກາງເລືອກຕັ້ງ ២. ຄະນະການກອງທຸນເພື່ອການພັດທະນາ ພຣຣມເມືອງ ៣. ເລາຂີການຄະນະການກາງເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ ຜູ້ຄູກຟ້ອງຄົດ
ຄໍາຮົງທີ ៤	ນາງສາວປະລາຕີ ທໍາລີເກຣີອ ຄະນະການກາງເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ ຜູ້ຄູກຟ້ອງຄົດ
ຄໍາຮົງທີ ៥	ນາຍຄວິລ ໄພຣສນທີ ຄະນະການກາງເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ ຜູ້ຄູກຟ້ອງຄົດ
ຄໍາຮົງທີ ៦	ນາຍຄຣັດຍ ຄຣັດຍເກຕູ ຄະນະການກາງເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ ຜູ້ຄູກຟ້ອງຄົດ
ຄໍາຮົງທີ ៧	ນາຍຕຸລກາດ ປະເສົງສົດປີ ຄະນະການກາງເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ ຜູ້ຄູກຟ້ອງຄົດ

កໍາຮ້ອງທີ ៨	ພຣຄພລັນມາຫະນ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
	១. ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ດູກຟ້ອງຄົດ
	២. ນາຍທະເບີນພຣຄກາກເນື່ອງ	
	៣. ຄະນະກຽມກາກອງທຸນເພື່ອກາປັດນາ	
	ພຣຄກາກເນື່ອງ	
ກໍາຮ້ອງທີ ៩	ຮອງສາສຕຣາຈາຍໝໍ້າຕີ ອາວິຈິຕຣານຸສຣົນ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
	ກັບພວກ ៥ ຄນ	
	១. ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ດູກຟ້ອງຄົດ
	២. ສໍານັກງານຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	
	៣. ກະທຽວກາກຄລັງ	
ກໍາຮ້ອງທີ ១០	ນາຍໂກວິທ ສຸຮັສວັດ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
	១. ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ດູກຟ້ອງຄົດ
	២. ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	
	ປະຈຳເບຕເລືອກຕັ້ງທີ ៣០ ກຽມທັນຫານຄຣ	
ກໍາຮ້ອງທີ ១១	ນາຍວັ້ງຈິນທີ ເກຕະວັນດີ ກັບພວກ ៦ ຄນ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
	១. ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ດູກຟ້ອງຄົດ
	២. ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	
	ປະຈຳຈັງຫວັດເລຍ	
	៣. ຄະນະກຽມກາກສກາກາຮັກການສຶກໝາວິຊາກາຮ່າກ	
ກໍາຮ້ອງທີ ១២	ນາຍຄຽງຄົກ ທວາລສັນຕິ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
	ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ດູກຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ១៣	ນາຍມາໂນໜ ເຕັ່ນມັນວິວັດນີ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
	១. ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ດູກຟ້ອງຄົດ
	២. ປະຈຳກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	
ກໍາຮ້ອງທີ ១៤	ແພທຍໍ້ໜູງວາຮຸນີ ຖົງສັນບຣນ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
	១. ຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ດູກຟ້ອງຄົດ
	២. ສໍານັກງານຄະນະກຽມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	

កໍາຮ້ອງທີ ១៥	นายວິວະນຸ້ຍ ໂທຣະໄວສະບະ ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ១៦	นายສມເກີຍຮົມ ກິຕຕິຫຽກຸດ ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ១៧	นายພຣມຮຣມນຸສົມ ທ້າວໜ້າພຣຄໄທຍມ້ຳຄງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ១៨	ນາງການດາ ຮັຕນວິຈາරັນ ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ១៩	ນາຍໝາງ ນາມພິຈູ້ ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ២០	ນາຍນິວະນຸ້ຍ ຫຸ່ນສັນ ១. ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ ២. ຜູ້ອໍານວຍກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ២១	ແພທຍ້ຫຼູງວາຮຸນີ ຖະສົມບຣຣມ ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ២២	ນາຍຈັສພົງ ເລາຫປະດິຍຸສຸກຸດ ១. ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ ២. ຜູ້ອໍານວຍກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ២៣	ປະຈຳທັງຫວັດຕຽງ ນາຍເຫຼວພັນ ເບີວະສະອາດ ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ
ກໍາຮ້ອງທີ ២៤	ກັບພວກຮວມ ១១ ຮາຍ ນາຍໄພສາລ ລັບນ້ວງນາມ ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ	ຜູ້ຟ້ອງຄົດ

ກໍາຮ້ອງທີ ២៥ ກໍາຮ້ອງ ຄະນະກົມກາກາກເລືອກຕັ້ງ ຜູ້ຟ້ອງຄົດ (ຜູ້ຟ້ອງຄົດ) ຍືນກໍາຮ້ອງຂອໃຫ້ສາລ
ຮູ້ຮຣມນຸ້ມີພາວິນິຈັນຢືນປະເທັນເດືອກນ້ວຍກັນວ່າພຣະບໍ່ມີຜູ້ຕັດຕັ້ງຄາລປົກຄອງແລະວິຊີພິຈານາຄົດປົກຄອງ

พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้รวมคำร้องทั้ง ๒๔ คำร้องเข้าด้วยกันและพิจารณาในวินิจฉัยไปในคราวเดียวกัน ข้อเท็จจริงตามคำร้องทั้ง ๒๔ คำร้องฟังได้ว่า

ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกคำสั่งประกาศผลการการเลือกตั้งของผู้ร้อง และมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ และบางคำร้องเป็นเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและผู้ร้องได้ให้การแก้คดีว่า ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษา เนื่องจากผู้ร้องเป็นองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ การวินิจฉัยซึ่งขาดเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจกิ่งตุลาการ ซึ่งเป็นอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้มีสภาพเสรีเจิดขาดประกอนกับผู้ร้องเป็นองค์กรอิสระ รัฐบาลไม่สามารถควบคุมดูแลหรือสั่งการได้ เมื่อผู้ร้องได้มีการวินิจฉัยซึ่งขาดไปแล้วย่อมเป็นอำนาจอิสระเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องต่อศาลปกครองไม่ได้ และผู้ร้องโดยแย้งว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่า มาตรา ๒๗๖ ของรัฐธรรมนูญกำหนด จึงใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖ “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศไทย บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๒๖๔ “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีได้ ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโดยได้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลออกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาล อันถึงที่สุดแล้ว”

มาตรา ๒๗๖ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือ ในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็น ข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และจะมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้”

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่อ อย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระบรม บัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับ มอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจกรรมทางปกครอง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- (๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง
- (๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจ ในการออกกฎหมาย คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ
- (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)

ฯลฯ

มาตรา ๔ “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมาย คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำการโดยไม่มีอำนาจหรือ นอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการ

อันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชน เกินสมควรหรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๗) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๘) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ

(๙) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สิน ทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น”

มาตรา ๔๒ “ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดย มิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการดูแลของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ตามมาตรา ๕ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหาย หรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมี คำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๓๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ในเรื่องใดໄว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด”

พิเคราะห์แล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน จะเห็นได้ว่า ศาลปกครองจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกันเท่านั้น ซึ่งข้อพิพาทนั้นเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ที่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ที่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนั้น ถ้าเป็นข้อพิพาทดังกล่าว หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล ศาลปกครองไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยบันทึก มาตรา ๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดประเภทของคดีที่ศาลปกครองจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ และมาตรา ๔๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิของบุคคลที่จะฟ้องคดีและขั้นตอนที่จะฟ้องต่อศาลปกครอง โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง มาตรา ๓ ให้คำนิยามของคำว่า “หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ และคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า (๑) ข้าราชการ พนักงาน ฯลฯ (๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตาม (๑) หรือ (๒) โดยคำนิยามทั้งสอง ไม่มีคำว่าจะต้องเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล ซึ่งต่างกันที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ว่าจะต้องอยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล ดังนั้นบัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ มีความหมายรวมถึง หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วย หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่จะพิจารณาว่า หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง

ศาลปกครองฯ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ จะอยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล หรือไม่ ต้องพิจารณาบทบัญญัติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ เป็นหลัก นอกจากนั้น เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนาของรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติให้จัดตั้งศาลปกครองขึ้น เพื่อให้มีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีที่มีข้อพิพาททางกฎหมายปกครองระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน เกี่ยวกับการกระทำหรือการละเว้นการกระทำ ที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตาม หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำ ที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนั้นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง จึงต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ จะแปลความหมายเป็นอย่างอื่นไม่ได้ ส่วนคำนิยามคำว่า “หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นเพียงการกำหนด ความหมายให้ชัดเจนว่าหมายถึงลักษณะของส่วนราชการ หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ประเภทใดบ้างที่จะ ต้องอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ซึ่งนอกจากจะกำหนดลักษณะขององค์กรแล้วยังกำหนดลักษณะ ของการใช้อำนาจด้วยว่าจะต้องเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินกิจการ ทางปกครอง ซึ่งเป็นลักษณะของการเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือในกำกับดูแลของรัฐบาลอันเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ บัญญัติ

ดังนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มาตรา ๓ ที่บัญญัติ บทนิยาม คำว่า “หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” จึงไม่มีข้อความใดที่บัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ส่วนมาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ นั้น เป็นบทบัญญัติที่ต่อเนื่องจาก มาตรา ๓ เกี่ยวกับกำหนดประเภทของคดีที่ศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาเพิ่มมีคำสั่งได้ และสิทธิ ของบุคคลที่จะฟ้องคดีและขันต่อนที่จะฟ้องคดี และเป็นบทบัญญัติที่นำความหมายของคำนิยามถ้อยคำ ทั้งสองไปใช้ เมื่อวินิจฉัยว่า มาตรา ๓ ไม่มีข้อความบัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ แล้ว มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ก็ไม่มีข้อความบัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ เช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ไม่บัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ